

AZ ERDŐ

AZ 1862-BEN ALAPÍTOTT ERDÉSZETI LAPOK 106. ÉVFOLYAMA

1971. MÁRCIUS * XX. ÉVFOLYAM 3. SZÁM

T A R T A L O M

<i>Fekete Gyula</i> : Az erdőkről és a vadgazdálkodásról szóló 1961. évi VII. törvény és végrehajtási kormányrendeleteinek módosításáról	97
<i>Dr. Csőre Pál</i> : A vadgazdálkodás és a vadászat új jogszabályai	101
<i>Dr. Szász Tibor</i> : A fakitermelők versenyének jelentősége	105
<i>Dr. Szőnyi László</i> : Nemesített mag és egyéb szaporítóanyag termelése — FAO tanulmányút Magyarországon	110
<i>Sághi István</i> : Az Erdei Termék Vállalat másfél évtizede	115
<i>Bencze Tibor</i> : Elektronikus adatfeldolgozás az osztrák erdőgazdaságban	118
<i>Kozma Ferenc</i> : A társadalmi változások gazdaságpolitikai hatása a művelési ágak tükrében	120
<i>Tóth József</i> : Alföldi populétumok rovarfertőzöttsége	127
<i>Zoller Vilmos</i> : Fűrészáru-termelés lineáris programozása	131

Irodalmi Szemle

Az új román erdőrendezési utasítás (<i>Rakonczay Z.</i>)	134
Erdőgazdasági gépgyártás a KGST országokban (<i>Dr. Szepesi L.</i>)	135
Dr. E. Ueckermann, H. Scholz: Vadtakarmánytermő területek (<i>Dr. Holdampf Gy.</i>)	139
A fák kultuszától nem látják az erdőt (<i>Dr. Keresztesi B.</i>)	140
A meliorációs munkálatok (<i>Dr. Walter F.</i>)	140
Djatel—1 vizsgálati eredményeit (<i>Walter F.</i>)	141

Cimkép: Kitermelés Ásványrárón (Fotó: ERTI, Michalovszky I. felvétele)

Hátlapon: Tavaszvárás a Vértesben (Dobroszláv L. pályázaton díjazott felvétele)

СО Д Е Р Ж А Н И Е

<i>Фекете Д.</i> : Закон VII от 1961 года о лесах и охотничьем хозяйстве и поправка исполнители постановления правительства	97
<i>Д-р Чёре П.</i> : Охотничье хозяйство и охота по постановлению, имеющему силу закона, за 1970 год, № 28 и постановлению правительства за 32/1970 г.	101
<i>Д-р Сас Т.</i> : Значение соревнования лесозаготовителей	105
<i>Д-р Сёни Л.</i> : Научный симпозиум по линии ФАО в Венгрии по вопросу производства селективированных семян и некоторого посадочного материала	110
<i>Шагни И.</i> : Пятнадцатилетие Предприятия Лесных Продуктов	115
<i>Венче Т.</i> : Обработка данных электронными машинами в австрийском лесном хозяйстве	118
<i>Козма Ф.</i> : Действие экономической политики общественных изменений во отражении ораслей производства	120
<i>Тот К.</i> : Зараженность насекомыми популетумов Большой венгерской низменности	127
<i>Золлер В.</i> : Линейное программирование производства пиловочного материала	131

C O N T E N T S

<i>Fekete, Gy.</i> : About the amendment of the 1961 Act VII and its executive decrees dealing with the forests and wildlife management	97
<i>Dr. Csőre, P.</i> : The new legal orders of wildlife management and hunting	101
<i>Dr. Szász, T.</i> : The importance of the lumbermen's competition	105
<i>Dr. Szőnyi, L.</i> : Production of improved seed and other propagating material — FAO study tour in Hungary	110
<i>Sághi, I.</i> : One and a half decade of the Forest Product Enterprise	115
<i>Bencze, T.</i> : Electronic data processing in the Austrian forestry	118
<i>Kozma, F.</i> : Economic political impact of the social changes regarding the branches of cultivation	120
<i>Tóth, J.</i> : Insect infestedness of populétums in the Great Hungarian Plain	127
<i>Zoller, V.</i> : Linear programming of sawn wood production	131

A lapban megjelent tanulmányok szerzői

Bencze Tibor ön. ir. mérnök, MÉM Erdőrendezőségek Műszaki Irodája, Budapest; *dr. Csőre Pál* főelőadó, MÉM Vadászati és Vadgazdasági Főosztály, Budapest; *Fekete Gyula* főosztályvezető h. MÉM Erdőrendezési Főosztály, Budapest; *Kozma Ferenc* ön. ir. mérnök, MÉM Kaposvári Áll. Erdőgazdaság; *Sághi István* főmérnök, Erdei Termék Vállalat, Budapest; *dr. Szász Tibor* tud. osztályvezető, Erdészeti Tudományos Intézet, Budapest; *dr. Szőnyi László* tud. főosztályvezető, Erdészeti Tudományos Intézet, Budapest; *Tóth József* tud. s. munkatárs, Erdészeti Tudományos Intézet, Kecskemét; *Zoller Vilmos* tud. főmunkatárs Faipari Kutató Intézet, Budapest.

Az erdőkről és a vadgazdálkodásról szóló 1961. évi VII. törvény és végrehajtási kormányrendeleteinek módosításáról

FEKETE GYULA

Az Elnöki Tanács 1970. évi 28. sz. törvényerejű rendelettel (tvr.) módosította az 1961. évi VII. törvény (EVT) egyes rendelkezéseit. A tvr. végrehajtásáról a 32/1970. (VIII. 21.) Korm. sz. rendelet (Vhr.) intézkedik.

Mielőtt a módosítás szükségességét és a főbb változásokat ismertetnénk, tekintünk vissza a legutóbbi ilyen tárgyú törvényeinkre. Az első világháború után még hatályban volt az 1879: XXXI. t. c. E törvény alkotóinak az volt a törekvésük, hogy gátat vessenek a túlzott mértékben elszaporodó erdőirtások elé. Az akkori jogrend és birtokviszonyok között azonban csak annyit tudtak elérni, hogy a törvény a véderdők, a futóhomokon és a feltétlen erdőtalajon álló erdők fenntartását tette kötelezővé, a nem feltétlen erdőtalajon álló erdők fenntartására nem rendelkezett. Az erdőgazdasági üzemterv szerinti gazdálkodásra és az erdészeti szakember által történő erdőkezelésre csak a korlátozott- és kötöttforgalmú erdők tulajdonosait kötelezte. A törvénynek az erdei legeltetés korlátozására vonatkozó rendelkezései is fogyatékosak voltak. A kopár területek erdősítésére irányuló rendelkezései elindítói voltak a későbbi nagyobb arányú erdőtelepítési programoknak, a törvény időszakában azonban kevésbé érvényesültek. Hazánk mai területén 1920-ig 6500 ha kopár erdősítése történt.

A törvény liberális rendelkezései az erdők irtását nem akadályozták meg. *Fényes Elek* statisztikájából gyűjtött adatok szerint hazánk mai területének erdősültsége 1847-ben kerekén 26⁰/₀ volt. *Bedő Albertnek* az 1879. évi törvény alapján végzett erdőösszeírása szerint hazánk mai területén már csak 17⁰/₀-nak megfelelő erdőterületet találunk. (*Dr. Benkovits Károly* adatgyűjtése). A nem feltétlen erdőtalaj kategórián felül az erdőpusztításokat tetézték még az első világháborús erdőirtások. Az 1921. évi adatok már mindössze 11,8⁰/₀-os erdősültséget mutatnak. Bár a *Kaán Károly* által kezdeményezett 1923. évi alföldfásítási törvény végrehajtásaként az alföldi területeken 52 000 ha erdőtelepítés és fásítás létesült, ezek a telepítések azonban a földnyilvántartási adatokban nem emeltek az ország erdősültségét.

A 1879. évi erdőtörvény helyett korszerűbb, új törvényjavaslat összeállításán Egyesületünkben is sokat fáradoztak. Bár az új törvényjavaslatot a földművelésügyi miniszter már 1917-ben vitára bocsátotta, csak 1935-ben sikerült elérni az 1935. évi IV. t. c.-ként beiktatott új törvény kihirdetését. Az alapvető szemléletbeni fejlődést a törvény bevezető indokolása tükrözi:

„Az a sokoldalú szerep, amit az erdő egyrészt a faellátás, másrészt pedig a talaj megóvása, a természeti erők megfékezése és egyensúlyban tartása, nemkülönben a közegészség előmozdítása tekintetében betölt, olyan jelentőséget ad

az erdőnek, amely már eleve kizárja azt, hogy az erdő fenntartását és az erdőgazdálkodást tisztán csak magánjogi szempontok szerint ítéljük meg, különösen, ha figyelembe vesszük, hogy az erdő védőhatásai mások földterületeire is kiterjednek. Az erdők fenntartását tehát közgazdasági, közbiztonsági, közegészségi és természeti rendeltetésük folytán közérdekű szempontok követelik. De megköveteli a közérdek a helyes erdőgazdálkodást azért is, mert ismertetett védőhatásait az erdő csak akkor tudja betölteni, ha mind a talaja, talajtakarója, mind a faállománya is jó állapotban van.

Ezért kell az erdők fenntartására és a helyes erdőgazdálkodás biztosítására a legmesszebbmenő gondossággal törekedni.

Ennek a célnak az elérése érdekében a jelen törvény megköveteli, hogy minden erdő gazdálkodásának a fontosabb szabályait és elveit minden erdőre üzemtervben előre megállapítsák és minden erdő szakszerű kezelésben részesüljön.”

Az 1930-as évek feudál-kapitalista környezetében erdeinknek mindössze 4,6%-a volt állami tulajdonban. A törvény és az 1938-ban kiadott végrehajtási rendelete alkalmas lehetett volna, hogy az előzőhöz képest korszerűbb erdőgazdálkodás alakuljon ki, az erdőtelepítések növelésére is megfelelőek voltak a rendelkezések. A háborús események azonban ezt a fejlődést megakadályozták.

Erdőgazdálkodásunk fejlesztésének igazi feltételeit végül is a felszabadulást követő földreform törvény teremtette meg. Az erdők 68%-a állami tulajdonba került. A magántulajdonban maradt 8,5%-nyi erdőkben folyó gazdálkodás szabályozására az 1935. évi erdőtörvény, illetve a végrehajtására kiadott jogszabályok átmenetileg megfelelő rendelkezéseket tartalmaztak. Felmerült azonban a kérdés, hogy miért csak 1961-ben került sor a szocialista erdőgazdálkodásnak megfelelő új erdőtörvény kiadására. Bár az erdők túlnyomó része 1945 után állami tulajdonba került, a mezőgazdaságban a szocialista termelési viszonyok 1960-ban váltak uralkodóvá. Ezzel összhangban nyílt meg a lehetősége annak, hogy az erdők tulajdoni és használati viszonyait az erdőgazdálkodás, valamint a vadgazdálkodás és az erdészeti igazgatás alapvető kérdéseit új erdőtörvényben szabályozzuk.

Az 1961. évi VII. törvényt megjelenése után Az Erdő hasábjain részletesen ismertettük, méltattuk. Most csak az eddigi végrehajtás leglényegesebb kérdéseire térünk ki. A 19,4%-ot képviselő erdőbirtokossági társulati erdők zömében a termelőszövetkezeti tagok révén a termelőszövetkezetek, az állami arányrészek révén pedig az erdőgazdaságok voltak érdekelve. Ez a körülmény számos ellentmondás forrása lett. Az 1961. évi törvény a termelőszövetkezeti községekben elrendelte az erdők kezelési, használati viszonyainak rendezését, és az erdőbirtokossági társulatok felszámolását. E nagy feladat végrehajtása során kerekén 235 ezer ha erdőterületen rendeztük a kezelési, használati viszonyokat. Felszámoltunk 2424 erdőbirtokossági társulatot. Ennek eredményeként a törvény végrehajtása után állami tulajdonú erdők területi aránya 76,9%, termelőszövetkezeti használatba, tulajdonba jutott 22,1%, a még megmaradt erdőbirtokossági társulatok és egyéb nem állami szervek, egyéni termelők kezelésében, tulajdonában maradt mindössze 1%. Elmondhatjuk tehát, hogy erdeinkben a törvény végrehajtása eredményeként szocialista szervezetek, — állami szervek, termelőszövetkezetek — gazdálkodnak 1970. év végéig valamennyi erdőről készült üzemterv. Az üzemterv szerinti gazdálkodás általánossá tétele, valamint a fejlettebb gazdálkodási módszerek általános bevezetése és érvényesítése számottevően hozzájárult ahhoz, hogy élőfakészletünk az elmúlt 25 év előttihez képest 35—40%-kal nőtt. Az 1950-ben megkezdődött erdőtelepítési-fásítási program szélesebb körűvé vált. Az elmúlt 20 év alatt 340 000 ha új erdő és fásítás létesült.

Folyamatosan most már egyre inkább érvényesül, hogy az erdők nemcsak fát adnak, hanem ezen felül számottevő szerepük van a talajvédelem, egészségvédelem és tájésztétika terén is.

A legutóbbi években gazdasági életünkben alapvető változások történtek. Az erdőgazdálkodás és a vadgazdálkodás szabályozása ezért már néhány vonatkozásban nem tükrözte a végbement változásokat, illetve minden tekintetben nem volt összhangban az új gazdasági mechanizmus rendszerével, és néhány intézménye már nem volt alkalmas a szocialista termelési viszonyok továbbfejlesztésére. E változások következtében elkerülhetetlenné vált, hogy az erdő- és vadgazdálkodásra vonatkozó jogi szabályozást az időközben történt fejlődéssel összhangba hozzuk. A módosítani, illetőleg újonnan szabályozni kívánt kérdések mennyisége azonban nem számottevő, ezért *elegendő volt a törvényerejű rendelettel történő módosítás.*

A tvr. és az új hr. tervezeteinek összeállítását széles körű tájékozódás előzte meg. A Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium meghallgatta a társadalmi szervek — közöttük Egyesületünk — véleményét is. A törvénymódosítás a következő kérdésekre terjed ki.

Az EVT a termelőszövetkezeti községekben levő erdőbirtokossági társulatokat megszüntette. A nem termelőszövetkezeti községekben jelenleg 87 erdőbirtokossági társulat van. Erdőterületeik nagysága 6500 ha. Ezeknek az erdőbirtokossági társulatoknak legalább harmadrésznél vitatható, hogy további fenntartásuk indokolt-e. Csak formálisan léteznek, tagjaik a községtől távol laknak, legtöbb esetben tartózkodási helyük is ismeretlen. Ezek a társulatok nem tesznek eleget az állammal szemben fennálló kötelezettségeiknek, az államerdészeti üzemeltetés ráfizetéses, és e forma erőltetett fenntartása akadályozza az erdőterületek célszerű kialakítását. Az erdőbirtokossági társulatok megszűnésének eddig is szabályozott feltételein túl az új Vhr lehetőséget ad a mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszternek, hogy azokban a községekben, ahol a társulat életképtelen, vagy működése nem gazdaságos, *a társulatot feloszlatassa.*

A megszünt társulat területének tulajdoni és használati viszonyait az új Vhr. a korábbi szabályokhoz azonos módon rendezi, mégis azzal az eltéréssel, hogy az egyéniek használati illetőségének megfelelő erdőterületek nem szocialista szervezetek haszonbérletébe, hanem állami megváltásra kerülnek. A fennmaradó erdőbirtokossági társulatok erdejében továbbra is az erdőgazdaságok gazdálkodnak államerdészeti üzemeltetés keretében. A társulati erdők *kényszerhaszonbérletének rendszerét viszont a tvr. megszünteti.*

Az 1967. évi IV. törvény (FTT) alapján lefolytatandó zártkertrendezések eredményeként a jelenleg zártkertben levő erdők a zártkert határán kívül eső területre is kerülhetnek. Az ilyen magánerdőket a termelőszövetkezeti tagok tulajdonában levő erdők kivételével az új tvr. *megváltás ellenében állami, vagy szövetkezeti tulajdonba veszi.*

A gazdaságirányítás új rendszerének megfelelően *elmarad az éves tervek kötelező jóváhagyására vonatkozó rendelkezés.* Az erdők kezelői, használói azonban továbbra is kötelesek hosszú távra szóló erdőgazdasági üzemterv szerint gazdálkodni. Az erdőkezelők, használók éves fakitermelési, erdősítési és erdőnevelési tervet készítenek, amelyet az állami erdőrendezőség vizsgál meg abból a szempontból, hogy megfelelnek-e az üzemterv előírásainak.

Az erdők kezelési és használati viszonyainak rendezési eredményeként a termelőszövetkezetek használatába 335 000 ha erdő és fásítás került. A törvény végrehajtása idején a termelőszövetkezetek még nem voltak ellátva erdészeti

szakemberekkel. Gondoskodni kellett egyben az erdőgazdálkodás ellenőrzéséről. Helyes volt ezért az EVT-nek az a rendelkezése, hogy ezekben az erdőkben az erdőgazdálkodás szakmai irányítását, beleértve az ellenőrzést is, az állami erdőgazdaságok, illetve a 30 ha-on aluli erdőkben a járási szakigazgatási szervek lássák el. Az új gazdasági mechanizmusban ez a megkötöttség az önálló gazdálkodás kibontakozását már akadályozná. A módosítás a kötelező szakmai irányítás rendszerének megszüntetésével az erdők és fásítások kezelőinek (használóinak, tulajdonosainak) kötelezővé teszi, hogy szakszerű erdőgazdálkodásuk érdekében állandó jelleggel *erdészeti szakképzettséggel rendelkező szakembert kell foglalkoztatniuk*. Az üzemterv szerinti gazdálkodás ellenőrzését pedig az állami erdőrendezősek látják el.

Az *iparifa felajánlásának kötelezettsége* nem egyeztethető össze a termékgazdálkodás új rendszerével, ezért a tvr. ezt a rendelkezést *hatályon kívül helyezte*.

Az erdők közjóléti szerepének fokozott érvényesítését segíti elő a tvr. azzal, hogy a városok és ipartelepek körül elterülő, elsősorban egészségvédelmi érdekeket szolgáló állami tulajdonban álló erdőkre *visszaállítja a tanácsi kezelés lehetőségét*.

A 33/1962. (IX. 12.) Korm. sz. rendelet módosítását egyrészt a tvr., másrészt a már említett alapvető változások tették szükségessé. A módosító Vhr. további új rendelkezéseket is tartalmaz, ezek sorában lényeges az erdőgazdálkodással összefüggő *egyes feladatok decentralizálása*:

— Vitás esetben azt, hogy az erdőkre és fásításokra vonatkozó rendelkezések hatálya kiterjed-e valamely területre vagy nem, 30 ha területnagyságig az állami erdőrendezősek szakvéleménye alapján a megyei mezőgazdasági és élelmezésügyi szakigazgatási szerv, egyéb esetekben a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium dönti el.

— Erdőnek állami szervtől más állami szerv kezelésébe való átadása, továbbá erdő művelési ágának megváltoztatása, vagy természetben való megosztása előtt be kell szerezni az illetékes állami erdőrendezőségnek az üzemterv szerinti gazdálkodás szempontjából adott szakvéleményét.

— A 30 ha-t meghaladó állami erdő kezelői jogában bekövetkezett változashoz a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium hozzájárulása szükséges.

— Erdő művelési ágának megváltoztatásához, megosztásához a hozzájárulást 30 hektáron alul a földhivatalok, azon felül a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium adja meg.

— Az erdő rendeltetésszerű használatát akadályozó tevékenység folytatását, ha a tevékenység nem fatermelést szolgáló és 10 ha-t meghaladó erdőterületet érint, a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium, egyéb esetben az állami erdőrendezőség szakvéleménye alapján állami tulajdonban levő erdőben a kezelő, nem állami tulajdonban levő erdőben a megyei mezőgazdasági és élelmezésügyi szakigazgatási szerv engedélyezi.

— Az új Vhr. rendelkezik arra nézve is, hogy az erdő kezelője, használója erdeje, fásítása őrzéséről mikor köteles erdész vagy erdőőr útján gondoskodni.

— Az erdei legeltetés tilalma alól a felmentést az állami erdőrendezőség szakvéleménye alapján a megyei mezőgazdasági és élelmezésügyi szakigazgatási szerv adja, egyben meghatározza az erdőben való legeltetés feltételeit.

— Az állami erdőrendezősek jogszabályokban meghatározott feladataikon kívül megállapítják a közérdekű erdőtelepítésre, fásításra elszámolható költségvetési juttatás és költségtérítés összegét.

— A mezőgazdasági és élelmezésügyi szakigazgatási szervek erdészeti tevékenységük során az állami erdőrendezés munkáját érintő kérdésekben kötelesek kikérni az erdőrendezés szakvéleményét.

Az elmúlt néhány hónap alatt szerzett tapasztalatok alapján még korai lenne véleményt nyilvánítani a módosított jogszabályok hatékonyságáról. Annyi azonban máris megállapítható, hogy a hatáskörök újabb rendezése elősegíti az érdekelt szervek eredményes együttműködését, e legfontosabb jogszabályaink célkitűzései pedig még fokozottabban szolgálják erdőgazdálkodásunk fejlesztését.

Фекете Д.: ЗАКОН VII ОТ 1961 ГОДА О ЛЕСАХ И ОХОТНИЧЬЕМО ХЗЙЯСТВЕ И ПОПРАВКА ИСПОЛНИТЕЛЬНОГО ПОСТАНОВЛЕНИЯ ПРАВИТЕЛЬСТВА.

Настоящие условия для развития нашего лесного хозяйства создал закон о земельной реформе, последовавший за Второй мировой войной. Лесной закон 1961 года упорядочил ведение хозяйства соответственно измененным общественным условиям. В связи с произошедшими в последние годы основными изменениями в нашей хозяйственной жизни стали необходимыми небольшие поправки. Произведенное в 1970 году изменение ещё более укрепляет социалистическую собственность, увеличивает хозяйственную самостоятельность и делает шаг к децентрализации профессионального руководства.

Fekete, Gy.: ABOUT THE AMENDMENT OF THE 1961 ACT VII AND ITS EXECUTIVE DECREES DEALING WITH THE FORESTS AND WILDLIFE MANAGEMENT.

The proper conditions for improving our forestry were established by the Land Reform Bill after the Second World War. It was regulated according to the altered social conditions by the 1961 Forest Act. A minor alteration of the Act became necessary regarding the basic changes carried out in our economic life in recent years. The amendment accomplished in 1970 is further strengthening the social ownership, increasing the economic independence of the operator and takes measures forward to the decentralization of the specialized agencies.

A vadgazdálkodás és a vadászat új jogszabályai

D R. CSÖRE PÁL

Az 1970. évi 28. tvr. az Erdőtörvénynek a Vadgazdálkodásról és vadászatról szóló IX. fejezetét alaposan átalakította. Annak ellenére, hogy az alapvető kérdésekben (vadászatra jogosultak köre, alapvető vadgazdálkodási feladatai, vadőrtartási kötelezettség, a vadkárok megtérítése stb.) nem sok tekintetben tér el az eddigi rendelkezésektől, mégis lényegesen más, sokkal bővebb, mint az eredeti IX. fejezet. A vadászati jog alapvető kérdéseinek rendezése ugyanis törvényi és miniszteri rendeleti szinten történt, ellentétben az 1961/62. évi jogalkotással, amikor a vadászati jog legfontosabb kérdéseit kormányrendelet [1/1962. (II. 9.) Korm. sz. r.] tartalmazta. Az új elgondolás szerint ugyanis célszerűbb a legalapvetőbb kérdések törvényi szintű szabályozása után, a továbbiakat miniszteri rendelettel szabályozni. A vadászat és vadgazdálkodás aránylag kevés tárcát érint, továbbá a gazdasági élet változásai által megkövetelt módosítások egy miniszteri rendeletben gyorsabban megvalósíthatók.

A kibővített — bár továbbra is csak öt paragrafusból álló — IX. fejezet két vonatkozásban hoz újat, illetve lényegesebb módosítást.

Új a vadászatra jogosult és a mezőgazdasági termelő *vadovás érdekében történő együttműködésének megalapozása*. Jogszabály már eddig is kötelezte a mezőgazdasági termelőt arra, hogy a hasznos vadállományt kímélje. Ez a rendelkezés azonban nem kívánt semmi cselekvést a vadállomány megóvása érdekében a termelőtől. Elég volt, ha ügyelt arra, hogy a mezőgazdasági munkák végzése közben ne pusztítsa el a hasznos vadat, annak kölykeit, fiókáit vagy tojásait. A törvény most túlmege ezen az alapján véve bizonyos cselekmé-